

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

5 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Grzesiowski

SSN Maciej Kowalski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 5 listopada 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 29 czerwca 2022 r., V ACa 250/22,
w sprawie z powództwa M.W., P.W.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,

I. oddala skargę kasacyjną,

II. zasądza od Banku S.A. na rzecz M.W. i P.W. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia pozwanej do dnia zapłaty.

Krzysztof Grzesiowski

Kamil Zaradkiewicz

Maciej Kowalski

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14 stycznia 2022 r., I C 1891/20, Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawie z powództwa M.W. i P.W. przeciwko Bankowi S.A. w W. o zapłatę i ustalenie, ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny nr [...] zawarta 8 października 2008 r. między M.W. i P.W. a Bankiem S.A. w W. jest nieważna (pkt 1); zasądził od pozwanej na rzecz powodów łącznie kwotę 57 876,89 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 października 2021 r. do dnia zapłaty (pkt 2); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 3); zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 6434 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 4).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że strony w dniu 8 października 2008 r. zawarły umowę o kredyt hipoteczny, w której jako kwotę kredytu wskazano 100 000 zł. Kredyt był indeksowany kursem waluty CHF.

Zgodnie z umową powodowie zobowiązani byli do spłaty rat kredytu wyrażonych w CHF w złotych polskich, po ich przeliczeniu z zastosowaniem kursu sprzedaży waluty CHF obowiązującego w dniu płatności danej raty, zgodnie z tabelą kursów walut obcych ogłaszaną w pozwanym banku. Kredyt miał być spłacony w 480 ratach miesięcznych, które miały zawierać malejącą część odsetek oraz rosnącą część raty kapitałowej.

Powodom przy podpisywaniu umowy przedstawiono tabelę zatytułowaną „Przykład wpływu zmiany stopy procentowej oraz kursu waluty na wysokość raty kredytu indeksowanego do CHF”, zakładającą sytuację modelową polegającą m.in. na wzroście kursu CHF o wartość stanowiącą różnicę między maksymalnym i minimalnym wzrostem kursu waluty CHF z okresu ostatnich 12 miesięcy tj. o 18,75%.

Od 13 listopada 2008 r. powodowie dokonali na rzecz pozwanej spłat w łącznej wysokości 58 280,21 zł.

Pismem z 8 września 2020 r. powodowie wezwali pozwany bank do podjęcia negocjacji z uwagi na istnienie w umowie niedozwolonych klauzul umownych.

Następnie pismem z 31 sierpnia 2021 r. powodowie wezwali pozwaną do zapłaty kwoty 57 876,89 zł w terminie do 8 września 2021 r. (pismo zostało doręczone pozwanej w dniu 3 września 2021 r.).

W ocenie Sądu *a quo* powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Sąd uznał, że umowa kredytu zawarta przez strony postępowania jest nieważna, zwracając uwagę, że umowa kredytu powinna w szczególności określać obowiązek zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu, a co za tym idzie wysokość rat, w których kredyt ma być spłacony, a umowa zawarta przez strony tego wymogu nie spełniała.

Ponadto, Sąd *a quo* podkreślił, że za sprzeczne z istotą stosunku zobowiązaniowego należy uznać takie ukształtowanie umowy, na podstawie którego o rozmiarze świadczenia jednej strony decyduje na zasadzie swobodnego uznania druga strona w toku wykonywania umowy. W ocenie Sądu taka właśnie sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie - wysokość świadczenia powodów została określona w taki sposób, że kwotę kredytu przeliczano najpierw ze złotych na franki szwajcarskie (po kursie wskazanym przez bank), uzyskując równowartość kredytu wyrażoną w walucie obcej a następnie - już bezpośrednio w celu określenia wysokości każdej kolejnej raty - przeliczano wskazywaną przez bank kwotę w CHF na złotówki po kursach ustalanych przez kredytodawcę. Jednocześnie, jak wynika z treści umowy oraz regulaminu stanowiącego jej integralną część, brak było jakichkolwiek ograniczeń w określaniu przez bank kursów walut obcych. Ponadto, ani umowa ani regulamin nie wskazywały, że kurs waluty ustalony przez pozwaną, mający zastosowanie do wykonania umowy kredytu, musiał przybrać wartość rynkową, albo jakąkolwiek wartość możliwą do ustalenia przez drugą stronę umowy.

Niezależnie od powyższego, Sąd pierwszej instancji uznał, że postanowienia umowy i regulaminu dotyczące ustalania kursu waluty obcej na potrzeby wykonania umowy kredytu miały charakter abuzywny a ich wyeliminowanie z umowy powoduje, że umowa ta nie może dalej obowiązywać.

Wobec stwierdzenia nieważności umowy, Sąd za zasadne uznał roszczenie powodów o zwrot nienależnego świadczenia. W ocenie Sądu powodowie wykazali również interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu.

Apelację od wyroku Sądu *a quo* wniosła pozwana, zaskarżając go w części, tj. co do punktów 1, 2 i 4 oraz formułując w apelacji zarówno zarzuty naruszenia przepisów postępowania (m.in. art. 233 § 1 k.p.c.; art. 235² § 1 pkt 2 w zw. z art. 227 w zw. z art. 278 k.p.c.) jak i naruszenia prawa materialnego (m.in. art. 189 k.p.c.; art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE z 1993 r., Nr L 95, str. 29; dalej jako: „dyrektywa 93/13”) w zw. art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13; art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 189 k.p.c.).

Wyrokiem z 29 czerwca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku sprostował punkt pierwszy sentencji wyroku Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że przed słowem „nieważna” dodał słowo „jest” (pkt 1); oddalił apelację (pkt 2); zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 4050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (pkt 3).

W ocenie Sądu drugiej instancji apelacja pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Odnosząc się do zarzutów apelacji Sąd *ad quem* wskazał m.in., że pozwana nie udowodniła, aby sporne klauzule tworzące mechanizm indeksacyjny (obejmujący klauzulę ryzyka walutowego i klauzulę kursową) zostały wspólnie ustalone przez strony umowy i aby powodowie mieli „rzeczywisty wpływ” na ich treści a sam fakt wybrania przez powodów kredytu indeksowanego kursem waluty CHF nie oznacza, że mieli oni wpływ na treść klauzul kształtujących mechanizm indeksacyjny. W konsekwencji, nie zachodziła w niniejszej sprawie przesłanka negatywna wyłączająca badanie abuzywności klauzul umownych w postaci ich indywidualnego uzgodnienia z powodami-konsumentami.

Sąd odwoławczy zwrócił również uwagę, że zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji określają główne świadczenie kredytobiorcy. Nie oznaczało to jednak, że w niniejszej sprawie postanowienia te zostały wyłączone z zakresu badania pod

kątem ich ewentualnej abuzywności, zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. W ocenie Sądu drugiej instancji, sporne klauzule wprowadzające do umowy mechanizm indeksacji nie były bowiem wyrażone prostym i zrozumiałym językiem. Dla spełnienia wymogu przejrzystości informacje przekazane przez przedsiębiorcę powinny umożliwić przeciętnemu konsumentowi, właściwie poinformowanemu, dostatecznie uważnemu i racjonalnemu nie tylko zrozumienie, że w zależności od zmian kursu wymiany zmiana parytetu pomiędzy walutą rozliczeniową a walutą spłaty może pociągać za sobą niekorzystne konsekwencje dla jego zobowiązań finansowych, lecz również zrozumieć rzeczywiste ryzyko, na które narażony jest on w trakcie całego okresu obowiązywania umowy w razie znacznej deprecjacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie, względem waluty rozliczeniowej. Symulacje liczbowe mogą stanowić użyteczną informację, jeżeli są oparte na wystarczających i prawidłowych danych oraz jeśli zawierają obiektywne oceny, które są przekazywane konsumentowi w sposób jasny i zrozumiały. Sąd odwoławczy uznał, że wbrew zarzutom apelacji przedstawiona powodowi przez pozwaną symulacja wysokości raty nie zadośćuczyniła w pełni obowiązkowi informacyjnemu wynikającemu z dyrektywy 93/13, o tyle, że symulacja wzrostu raty kapitałowo - odsetkowej została przedstawiona przy założeniu wzrostu kursu na poziomie do 18,76%, a nie wyższego, co sugerowało, iż waluta CHF jest stabilna. W ocenie Sądu *ad quem*, powyższe oznacza, że nie sposób uznać, aby informacje przekazane przez pozwaną o ryzyku kursowym (w rozumieniu ryzyka walutowego, to znaczy ryzyka zmiany kursu waluty CHF na przestrzeni okresu obowiązywania umowy) spełniały wymóg przejrzystości, skoro opierały się na założeniu, że kurs waluty CHF pozostanie stabilny, czy względnie stabilny.

Sąd drugiej instancji wskazał dalej - w kontekście oceny jednoznaczności i transparentności spornych postanowień umowy - że postanowienia te nie określały precyzyjnie rzeczywistej wysokości udzielonego kredytu po przeliczeniu z waluty obcej a także wysokości świadczeń kredytobiorców w sposób możliwy do ustalenia w oparciu o czynniki obiektywne, niezależne od kredytodawcy.

W ocenie Sądu odwoławczego, odwołanie się do bliżej niesprecyzowanych tabel kursowych powodowało, że na podstawie postanowień umowy powodowie nie byli w stanie w sposób racjonalnie uzasadniony określić wysokości własnego

zobowiązania, a tym samym ocenić skutków ekonomicznych wynikających z zawartej umowy kredytowej, a także ryzyka związanego z samym podpisaniem umowy. Tym samym sytuacja, w której bank w sposób jednostronny, dowolny i nieograniczony, określa wysokość kursów kupna i sprzedaży walut, na podstawie których jest następnie ustalana wysokość wypłaconego kredytu i świadczenia konsumenta (raty), godzi w równowagę kontraktową stron, wprowadzając daleko idącą dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. W konsekwencji, Sąd uznał, że kwestionowane przez powodów postanowienia umowy są sprzeczne z dobrymi obyczajami. Pozwana nie mogłaby bowiem racjonalnie spodziewać się, iż powodowie zgodziliby się na te postanowienia w drodze negocjacji indywidualnych, gdyby w sposób zrozumiały i prostym językiem przedstawiono im wymienione konsekwencje i ryzyka dotyczące w istocie braku przewidywalności poziomu waluty indeksowanej w dłuższej perspektywie czasowej (w niniejszej sprawie umowa została zawarta na okres 40 lat).

Sąd *ad quem* wskazał dalej, że postanowienia odwołujące się do kursów walut zawartych w tabeli kursowej naruszają również w sposób rażący interes konsumenta, w tym przede wszystkim jego interes ekonomiczny związany z wysokością poszczególnych rat kredytu. Postanowienia te godzą bowiem w równowagę kontraktową, nierównomiernie rozkładając prawa i obowiązki między stronami umowy, ponieważ przyznają pozwanej uprawnienie do jednostronnego kształtowania wysokości świadczeń stron, poprzez stosowanie bliżej niesprecyzowanego mechanizmu przeliczeń walutowych. Mechanizm ten kształtowany jest bowiem poprzez odesłanie do kursów walut ustalanych każdorazowo na podstawie tabeli sporządzanej przez bank, w oparciu o nieustalone z powodami kryteria, które nie są transparentne.

Sąd drugiej instancji podkreślił również, że klauzula ryzyka walutowego (rozumiana jako ryzyko zmiany kursu waluty w trakcie obowiązywania umowy) oraz klauzula kursowa (rozumiana jako wynikające z umowy uprawnienie do ustalania kursu waluty obcej z odwołaniem się do tabel kursowych banku) stanowią elementy składające się na całościowy mechanizm indeksacyjny (w orzecznictwie nazywany także jako „klauzula indeksacyjna”, „klauzula waloryzacyjna”). W rezultacie, w ocenie Sądu odwoławczego, ze względu na ich ścisłe powiązanie nie jest dopuszczalne

uznanie, że brak abuzywności jednej z tych klauzul skutkuje brakiem abuzywności całego mechanizmu indeksacyjnego; innymi słowy, wystarczy, że jedna tych klauzul jest uznana za abuzywną, aby cały mechanizm indeksacji został uznany za niedozwoloną klauzulę umowną. Bezskuteczność abuzywnych klauzul określających sposób przeliczania salda kredytu i rat kapitałowo - odsetkowych według ustalonego przez pozwaną kursu CHF oznacza wyeliminowanie mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, a także wyeliminowanie ryzyka kursowego (walutowego), zaś kwota zobowiązania w tej sytuacji byłaby wyrażona w walucie polskiej, przy jednoczesnym pozostawieniu oprocentowania opartego o stawkę bazową LIBOR 3M. W ocenie Sądu *ad quem*, taki skutek prowadziłby do zmiany charakteru przedmiotowej umowy i pozostawałby w sprzeczności z naturą (właściwością) stosunku prawnego (art. 353¹ k.c.), jakim jest umowa kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, stanowiąca wyróżniony w doktrynie i judykaturze podtyp umowy kredytu.

W rezultacie, skoro przedmiotowe klauzule umowne są abuzywne, a utrzymanie w mocy umowy bez zawartych w niej nieuczciwych warunków nie jest możliwe, spełnione zostały pozytywne przesłanki ustalenia nieważności umowy jako konsekwencji bezskuteczności abuzywnych klauzul umownych, przy wystąpieniu przesłanki negatywnej - braku niekorzystnego skutku stwierdzenia nieważności umowy dla kredytobiorców.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji, zaskarżając to orzeczenie w części, tj. co do punktów II i III oraz formułując w skardze zarzuty naruszenia prawa materialnego, tj.: 1) art. 385¹ 1 i 2 w zw. z art. 58 § 3 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. 2024 poz. 1646; dalej jako: „pr. bank.”) w zw. z art. 56 i art 65 k.c.; 2) art. 385¹ § 1 i 2 w zw. z art. 56 w zw. z art. 358 § 2 k.c. i art. 69 ust. 3 pr. bank.; 3) art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 3 w zw. z art. 4 ust. 2 oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13; 4) art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13; 5) art. 358 § 2 w zw. z art 56 w zw. z art. 65 k.c.; 6) art. 24 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn.: Dz.U. 2022 poz. 2025; dalej jako: „ustawa o NBP”) w zw. z art. 32 ustawy o NBP, względnie art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. -

Prawo wekslowe (tekst jedn.: Dz.U. 2022 poz. 282; dalej jako: „pr. wekslowe”); 7) art. 65 § 1 i 2 w zw. z art. 353¹ i art. 354 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. w zw. z art. 58 § 1 k.c.; 8) art. 487 § 2 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. w zw. z art. 496 i art. 497 k.c.

W oparciu o sformułowane w skardze zarzuty pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę wyroku Sądu pierwszej instancji i oddalenie powództwa w całości. Ponadto, pozwana wniosła o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powodowie złożyli odpowiedź na skargę kasacyjną pozwanej, w której wnieśli o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała oddaleniu.

Obecnie w orzecznictwie nie budzi wątpliwości stanowisko o niedopuszczalności utrzymania w mocy umowy kredytowej po wyeliminowaniu z niej postanowień niedozwolonych dotyczących mechanizmu indeksacji. Znalazło to wyraz w treści uchwały składu całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024 Nr 12, poz. 118).

W pkt 1 uchwały Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. Z kolei w myśl pkt 2 - w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

Jak wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy. Koresponduje to z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, który przewiduje, że nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków (zob. np. wyroki SN: z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 9 maja 2024 r., II CSKP 170/23). Wyeliminowanie z łączącej strony umowy abuzywnych postanowień umownych rodzi zatem konieczność dokonania oceny, czy umowa w pozostałym zakresie jest możliwa do utrzymania. Jak wskazał Sąd Najwyższy, wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, że należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu.

Oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (wyroki SN: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 19 maja 2022 r., II CSKP 797/22; z 9 maja 2024 r., II CSKP 170/23). Stanowisko to znalazło także swoje potwierdzenie w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w pkt 2 której stwierdzono, że w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Stwierdzenie nieważności umowy mieści się także w zakresie sankcji, jaką dyrektywa 93/13 przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych.

Powyższa uchwała ma moc zasady prawnej, wiążącej Sąd Najwyższy również w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę (art. 87 § 1 u.SN). Ewentualne odstępianie od niej wymagałoby ponownego rozstrzygnięcia w drodze uchwały

składu całej Izby Cywilnej (art. 88 § 2 u.SN), przy czym brak przesłanek do wystąpienia o podjęcie takiego rozstrzygnięcia. Motywy cytowanej uchwały, wyrażone w jej uzasadnieniu, należy uznać za aktualne. Za niezasadne należy tym samym uznać zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące możliwości utrzymania spornej umowy w mocy po wyeliminowaniu z niej klauzul abuzywnych.

W orzecznictwie wskazuje się, że klauzule ryzyka walutowego i klauzuli spreadu walutowego, składające się na przyjęty w umowach kredytowych mechanizm przeliczeniowy, są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczępienie jest zabiegiem sztucznym (m.in. wyroki SN: z 8 listopada 2023 r., II CSKP 2099/22; z 8 marca 2023 r., II CSKP 1095/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 910/22; z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; z 5 lutego 2025 r., II CSKP 389/23).

Wreszcie, w odniesieniu do zarzutu zatrzymania w orzecznictwie dominuje stanowisko, że w sprawach dotyczących rozliczeń między stronami umów kredytu, w których stwierdzono stosowanie niedozwolonych postanowień skutkujących bezskutecznością umowy, brak jest podstaw do podniesienia zarzutu zatrzymania.

TSUE uznał, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w kontekście stwierdzenia nieważności zawartej przez instytucję bankową z konsumentem umowy kredytu hipotecznego z uwagi na nieuczciwy charakter niektórych warunków tej umowy powołanie się przez tę instytucję na prawo zatrzymania prowadzi do uzależnienia przysługującej konsumentowi możliwości uzyskania przez niego zapłaty kwot, które zasądzono od wspomnianej instytucji ze względu na skutki restytucyjne wynikające ze stwierdzenia nieuczciwego charakteru tych warunków, od równoczesnego zaofiarowania przez rzeczonoego konsumenta zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od tej samej instytucji przez konsumenta na podstawie wspomnianej umowy, niezależnie od spłat dokonanych już w wykonaniu tej umowy (zob. postanowienie TSUE z 8 maja 2024 r., C-424/22).

Z kolei w uchwale składu siedmiu sędziów z 19 czerwca 2024 r. (III CZP 31/23, OSNC 2025, nr 3, poz. 25) Sąd Najwyższy wskazał, że prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony.

Ponadto w razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w z. z art. 497 k.c. (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 5 marca 2025 r., III CZP 37/24, OSNC 2025, nr 11, poz. 98).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w punkcie I wyroku. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1935).

Krzysztof Grzesiowski

Kamil Zaradkiewicz

Maciej Kowalski

(M.M.)

[SOP]